Minister
Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Główny Geolog Kraju
Krzysztof Galos

DGO-OK.050.12.2024.IR
3297693.13046299.10514611
Warszawa, 07-08-2024

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w związku z oświadczeniem złożonym przez Pana Senatora Wadima Tyszkiewicza, podczas 16. posiedzenia Senatu RP, w dniu 11 lipca 2024 r., w sprawie podjęcia prac w celu zmiany ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (znak: BPS/043-16-331/24), pragnę przedstawić stanowisko Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Na wstępie chcę bardzo podziękować za przekazane uwagi i zasygnalizowanie problemu. Przekazane propozycje zawarte w oświadczeniu warte są rozważenia i zostaną dokładnie przeanalizowane pod kątem możliwości ich wykorzystania przy najbliższych pracach legislacyjnych. Doceniamy wkład i zaangażowanie w poszukiwanie rozwiązań, które mogą przyczynić się do poprawy funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, uchwały organów gmin, które są sprzeczne z prawem, uznaje się za nieważne, a takie decyzje podejmuje Regionalna Izba Obrachunkowa. Istotnym jest, aby każdy akt prawny był zgodny z obowiązującymi normami prawnymi i nie naruszał zasad praworządności. Nieważność uchwały może być stwierdzona tylko w przypadku rażącego naruszenia prawa, co wynika z orzecznictwa sądów administracyjnych.

Kolejnym ważnym aspektem jest zasada niedziałania prawa wstecz , szczególnie w kontekście obciążeń finansowych, takich jak opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które są traktowane jako danina publiczna. Ustawodawca przewidział jednak możliwość odstąpienia od tej zasady w wyjątkowych

przypadkach, gdy nie narusza to zasad demokratycznego państwa prawnego. Proces legislacyjny rozwiązań przyjmujących retroaktywny skutek uchwał określających stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w związku z wątpliwościami konstytucyjnymi jakie budzi, wymaga szerokich konsultacji i opinii, w tym skierowania do zaopiniowania przez Radę Legislacyjną przy Prezesie Rady Ministrów.

Natomiast nie wydaje się możliwe przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym niektóre skutki rozstrzygnięć nadzorczych działałyby z innym terminem niż data derogacji pierwotnej uchwały (np. po upływie 3 czy 6 miesięcy od wydania (uprawomocnienia) rozstrzygnięcia nadzorczego. Podstawą stwierdzenia nieważności uchwały jest rażące naruszenie prawa i nie wydaje się właściwe proponowanie rozwiązań utrzymujących przez jakiś czas uchwałę dotkniętą tego rodzaju wadą.

Różnice pomiędzy istotnym a nieistotnym naruszeniem prawa wskazuje orzecznictwo sądów administracyjnych, m.in. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi w wyroku z dnia 14 lutego 2024 r., III SA/Łd 690/23:

Podstawy do stwierdzenia nieważności aktu lub uchwały organu gminy wyznaczają przepisy ustawy o samorządzie gminnym. W myśl art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. Z kolei w myśl art. 91 § 4 ustawy o samorządzie gminnym nie stwierdza się nieważności uchwały lub zarządzenia w przypadku tzw. nieistotnego naruszenia prawa. Wyłączną przesłanką stwierdzenia nieważności uchwały organu gminy jest zatem jej sprzeczność z prawem w innym stopniu niż nieistotny. Wprowadzając sankcję nieważności, jako następstwo sprzeczności z prawem uchwały lub zarządzenia, ustawodawca nie określił rodzaju naruszenia prawa, które prowadziłoby do zastosowania takiej sankcji. W piśmiennictwie za "istotne" naruszenie prawa uznaje się uchybienie, prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym. Do nich zalicza się między innymi naruszenie przepisów prawa ustrojowego oraz prawa materialnego, a także przepisów regulujących procedury podejmowania uchwał. Za istotne naruszenie prawa, będące podstawą do stwierdzenia nieważności aktu, uznaje się takiego rodzaju naruszenia prawa jak: podjęcie uchwały przez organ niewłaściwy, brak podstawy do podjęcia uchwały określonej treści, niewłaściwe zastosowanie przepisu prawnego będącego podstawą podjęcia uchwały, naruszenie procedury podjęcia uchwały. Stwierdzenie nieważności uchwały może nastąpić tylko wtedy, gdy uchwała pozostaje w wyraźnej sprzeczności z określonym przepisem prawnym, co jest oczywiste i bezpośrednie oraz wynika wprost z treści tego przepisu. Z kolei naruszenia o charakterze nieistotnym są jedynie przesłanką do wskazania, że akt został wydany z naruszeniem prawa, ale nie stanowią przesłanki do stwierdzenia jego nieważności.

Reasumując Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest otwarte na dialog i gotowe do współpracy z samorządami oraz innymi zainteresowanymi stronami. Samorządy mogą zgłaszać swoje postulaty bezpośrednio do Ministerstwa lub za pośrednictwem

Zespołu doradczego ds. systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami. W ramach prac Zespołu prowadzimy konsultacje dotyczące bieżącej sytuacji w gospodarce odpadami oraz rozwiązań legislacyjnych, które mogą wpłynąć na poprawę istniejącego systemu.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Galos
Podsekretarz Stanu - Główny Geolog Kraju
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM.